

ฐานข้อมูล

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน
องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพรวน
อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิ แก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์และหลักคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสม สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมตามยุค กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลเหล่าพรวน อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นปัจจุบัน และเพื่อสืบสานอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชนและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาข้อมูลต่อไป

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ผู้จัดทำ

สารบัญ

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ วิธีการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น

บทที่ ๓ ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น

บทนำ

“เศรษฐกิจกิจจิติ มีการศึกษา สุขภาพดีถ้วนหน้า พัฒนาการคมนาคม เทียบชมธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ปราศจากมลพิษ ชีวิตและทรัพย์สินปลอดภัย ร่วมใจให้ชุมชนเข้มแข็งเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” เป็นนโยบายของ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพรวน ที่จะพัฒนาตำบลเหล่าพรวนให้ครบทุกด้าน และด้านการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพรวน มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน ๓ โรงเรียน และจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ๒ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองบัวและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพรวน โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง ๒ แห่ง จัดการศึกษาระดับปฐมวัย อายุ ๒ - ๕ ปี จัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม จัดให้สำหรับเด็กในพื้นที่ ๘ หมู่บ้านและตำบลใกล้เคียง โดยจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ เป็นไปตามความพร้อม ความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น การพัฒนา การศึกษานับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาคน รวมถึงการส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม อนุรักษ์ และประเพณี ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เพราะเป็นหน่วยราชการที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุดโดยมีอำนาจหน้าที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนและหลากหลาย พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (๙) การจัดการศึกษา (๑๐) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา มลและผู้ด้อยโอกาส (๑๑) การบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (๑๔) การส่งเสริมกีฬา” และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๗ (๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ(๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพรวน ได้ใช้แนวทางในการจัดการศึกษาตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่น ดังนี้

- ๑.การจัดการศึกษาปฐมวัย(งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก)
- ๒.การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (งานสารสนเทศทางการศึกษาท้องถิ่น (LP)
- ๓.การส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- ๔.การส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๕.การส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ

การพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นงานหนึ่งของการพัฒนาด้านสังคมของท้องถิ่น ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูป การศึกษาของประเทศ ซึ่งอยู่ภายใต้นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพรวน จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และแนวทางที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างเป็นระบบซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงาน/โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นไปอย่างมีคุณภาพและข้อพิจารณาที่สำคัญ ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเหล่าพรวน มีดังนี้

๑. ความเสมอภาคของผู้ที่จะได้รับการศึกษา โดยเฉพาะผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส จะต้องได้รับการศึกษาที่ทัดเทียมกับบุคคลทั่วไป

๒. ความพร้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องวิเคราะห์ศักยภาพ และความพร้อมของตนเองภายใต้เกณฑ์ความพร้อมที่กำหนดเพื่อให้การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

๓. การมีส่วนร่วมของประชากรในท้องถิ่น รวมทั้งชุมชนในท้องถิ่น รวมทั้งชุมชนและองค์กรต่างๆ เพื่อนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้อย่างเต็มศักยภาพ อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีความหลากหลายมีความเหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

บทที่ ๒ วิธีการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน

วิธีการดำเนินการ/ขั้นตอน

๑. จัดกิจกรรม เพื่อเสนอขออนุมัติดำเนินการจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๒. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน
๓. สืบค้นฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน

บทที่ ๓ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพรวน อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ (๑) อนุรักษ์ฟื้นฟูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทยสามารถปรับประยุกต์หลักคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสม สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดกิจกรรมสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อรวบรวมข้อมูล สืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑) ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Wisdom) หมายถึง ความรู้ ความคิด ความสามารถที่เป็นผลมาจากการใช้ความคิดและสติปัญญาในการปรับตัวและดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชน เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น เรียนรู้และสะสมมาเป็นเวลานาน สามารถใช้หรือปรับเปลี่ยนมาสร้างประโยชน์และแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตของคนในสังคม ภูมิปัญญาอาจเกิดจากประสบการณ์ของกลุ่มคนในชุมชนจากภายนอกชุมชนและ/หรือผลิตใหม่ หรือผลิตซ้ำขึ้นมาได้

๒) ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) หมายถึง รากฐานความรู้ของชาวบ้านที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์และความรอบรู้ รวมทั้งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ และได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาพการณ์ทางแวดล้อม และวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

๓) ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง องค์ความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ของคนในชุมชนหรือท้องถิ่นที่มีการถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนเป็นวิถีชีวิต มรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและมีความหมายเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นที่นำไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตของคนในท้องถิ่น

๔.) ภูมิปัญญาไทย (Thai Wisdom) หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถ และทักษะของไทยในด้านต่างๆ ที่เกิดจากการสะสม เลือกรสรและพัฒนาปรับปรุงอย่างมีระเบียบแบบแผนและมีรูปแบบที่เป็นที่ยอมรับและได้รับการถ่ายทอดกันมาในสังคม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันของผู้คนและยุคแต่ละสมัย

ความแตกต่างของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้และความสามารถโดยส่วนรวม เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ความสามารถในระดับท้องถิ่นซึ่งมีขอบเขตจำกัดในแต่ละท้องถิ่น เช่น ภาษาไทยเป็นภูมิปัญญาไทย ในขณะที่ภาษาอีสานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

ความเหมือนกันระหว่างผู้ทรงภูมิปัญญาไทยกับปราชญ์ชาวบ้าน คือบทบาทและภารกิจในการนำภูมิปัญญาไปใช้ในการแก้ปัญหา และการถ่ายทอดเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงจากอดีตถึงปัจจุบัน ส่วนความแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับระดับภูมิปัญญาที่จะนำไปแก้ปัญหาและถ่ายทอด กล่าวคือ ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยย่อมมีความสามารถ หรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาในระดับชาติไปแก้ปัญหา หรือถ่ายทอด หรือผลิตผลงานใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ส่วนปราชญ์ชาวบ้านมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นไปแก้ปัญหาหรือถ่ายทอดในท้องถิ่น อย่างไรก็ตามภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นย่อมมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นถือว่าเป็นฐานหลักแห่งภูมิปัญญาไทยเปรียบเหมือนฐานเจดีย์

ประเภท/สาขาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้าน คิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ใน หลายวิชา ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๕๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนามาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆได้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหามลพิษการเกษตร เป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่าย ผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มหัตถกรรมและอื่นๆ เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการ กองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิด ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาการจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานด้านต่างๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่นการจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน ระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญเพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงาน เกี่ยวกับด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักคำสอนทางศาสนา ความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวช เป็นต้น

ด้านเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนามาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆได้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตร

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	เจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	โคก หนอง นา	นางอัมพร อ่อนศรี	๔๑ หมู่ที่ ๘
๒	เศรษฐกิจพอเพียง	นายวิชัย ธรรมรักษ์	๔๙ หมู่ที่ ๘
๓	ไร่นาสวนผสม	นายจำนงค์ นนคนหมั่น	๒๔ หมู่ที่ ๘
๔	โคก หนอง นา	นางสาวฐิติวราดา ตันแก้ว	๗๑ หมู่ที่ ๒

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่าย ผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มหัตถกรรมและอื่นๆ

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	เจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ทอผ้า	นางหล้าม แสนโท	๘/๑ หมู่ที่ ๔
๒	ทอผ้า	นางบัวสี ทองวรรณ	๗๒ หมู่ ๘
๓	ทอผ้า มัดหมี่	นางหลงทอง รื่นเรือง	๑๒ หมู่ที่ ๕
๔	ไม้กวาด	นางสาวมณีรัตน์ สำราญ	๕๘ หมู่ที่ ๖
๕	ตะกร้าพลาสติก	นางเพ็ง ปฎิวงศ์	๒๓ หมู่ที่ ๔
๖	ขนมไทย	นายแหลม จำปา	๒๖ หมู่ที่ ๒
๗	พานบายศรี	นางอนงค์ บุญหาญ	๗๑ หมู่ที่ ๔
๘	ปราสาทผึ้ง	นายบัญญัติ ปรีอทอง	๘๗ หมู่ที่ ๖
๙	ข้าวกล็องออก	นางขาลี รื่นเรือง	๒ หมู่ที่ ๑
๑๐	จักรสาน	นายหงส์ แสงกระจ่าง	๗ หมู่ที่ ๕

ด้านแพทย์แผนไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	เจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	หมอเป่าแผนไทย	นายสาม สารคณา	๖๖ หมู่ที่ ๒
๒	นวดแผนไทย	นางสาวนุชรินทร์ ชันธวัช	๓๙ หมู่ที่ ๗
๓	หมอยาสมุนไพรพื้นบ้าน	นายบัวเรียน ตันแก้ว	๔๖ หมู่ที่ ๕

ด้านภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงาน เกี่ยวกับด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	เจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ผญา	นางชิ่ง ภัคดี	๔ หมู่ที่ ๕
๒	หมอลำพื้นบ้าน	นายบุญมี เหลาผา	๓๒ หมู่ที่ ๕

ด้านศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักคำสอนทางศาสนา ความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวช

ที่	ชื่อภูมิปัญญา	เจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	พราหมณ์พิธีกรรม	นายสาม สารคณา	๖๖ หมู่ที่ ๒
๒	พราหมณ์พิธีกรรม	นายนาจ ปรีอทอง	๖๐ หมู่ที่ ๔
๓	พราหมณ์พิธีกรรม	นายแก้ว ประถมนาม	๑๑ หมู่ที่ ๕
๔	สัปเหร่อ พิธีงานศพ	นายสมบูรณ์ ปฎิวังค์	๒๓ หมู่ที่ ๔
๕	หมอสูต	นายอุดม ภัคดี	๔๓ หมู่ที่ ๕